

Samen Doen



Hoofdlijnenakkoord 2014 – 2018
Gemeenteraad Pijnacker-Nootdorp

Samenvatting

Voor u ligt het hoofdlijnenakkoord voor de periode 2014-2018. Dit akkoord is de vrucht van raadsbrede samenwerking na de verkiezingen. Ons motto is: "Samen Doen".

De afgelopen vier jaar heeft de raad van Pijnacker-Nootdorp belangrijke richtinggevende visies vastgesteld. Een nieuwe Toekomstvisie, een Visie op het sociaal domein, een nieuwe Economische visie en een Ruimtelijke structuurvisie. De gemeente staat de komende tijd voor grote opgaven zoals de decentralisaties in het sociaal domein en de regionale samenwerking. Het komt nu aan op de invulling hiervan in nauwe samenwerking van en met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en omliggende gemeenten. Het gaat de komende jaren vooral om een andere vorm en stijl van besturen, waarbij het contact met de samenleving centraal staat.

De gemeente stelt zich daarbij op als partner en zal die rol invullen vanuit de volgende ambities:

1. In contact met inwoners, ondernemers en organisaties
2. Financieel gezond beleid
3. Duurzame oplossingen.

Dit zijn als het ware randvoorwaardelijke kaders en ze zijn ook niet nieuw, maar de komende vier jaar gaan we er stevig mee aan de slag. Zo vraagt het partnerschap met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties een verdergaande omslag in opstelling, communicatie en interactie. We verwachten veel van de samenleving en moeten daar zelf ook naar handelen. Dat komt bij de inhoudelijke ambities dus steeds terug.

Ook het gezond houden van de gemeentefinanciën vraagt dat we een stap extra zetten. Naast sluitend houden van de begroting en op peil houden van het weerstandsvermogen zullen we maatstaven voor een houdbare schuldpositie invoeren.

Duurzaamheid is een dwingende noodzaak voor de langere termijn en geen bijkomend aandachtspunt. Het kiezen van duurzame oplossingen is alleen al als voorbeeldgedrag naar de samenleving belangrijk. We willen een verbeterde inzet om haalbare duurzame oplossingen te vinden. Met focus, creativiteit en samenspel met inwoners en ondernemers moet meer dan tot nu toe mogelijk zijn. Om dit op gang te brengen gaan we samen met inwoners en ondernemers een energievisie vormen.

Waar gaan we ons de komende vier jaar inhoudelijk vooral mee bezig houden? Drie ambities staan centraal:

4. Krachtige samenleving die zorgzaamheid toont
5. Gunstig klimaat voor betrokken en innovatieve ondernemers
6. Veilig en natuurvriendelijk ruimtegebruik.

Drie zaken waar we respectievelijk met de Visie op het sociaal domein, de Economische visie en de Ruimtelijke structuurvisie al de richting in hebben gevonden. We zetten dus de lijn van de afgelopen jaren door, maar leggen wel belangrijke accenten. Verderop lichten we die punten uit.

De realisatie van de zes genoemde hoofdambitie is een verantwoordelijkheid van raad en college. Het samenspel in de raad en tussen raad en college is daarbij cruciaal. We hebben hierover afspraken gemaakt die zijn verwoord in:

7. Betrouwbaar bestuur.

Hierna worden deze ambities toegelicht.

Opdracht aan het college

We geven het college de opdracht om de verschillende ambities uit te werken in een Collegeprogramma inclusief uitvoeringsplan met een haalbaarheidstoets en een concrete aanpak voor de verdere invulling. Het college kan daarin ook aangeven hoe wordt omgegaan met onderwerpen die in het Informatiedossier zijn benoemd maar die niet in dit Hoofdlijnenakkoord staan vermeld. Over de invulling van onze ambities willen we *in* de raad en *met* het college verder doorspreken aan de hand van beknopte probleemanalyses en mogelijke oplossingsrichtingen.



1. In contact met inwoners, ondernemers en organisaties

Pijnacker-Nootdorp kent vitale, sterke kernen waar burgers en ondernemers zich betrokken voelen bij wat er speelt en zich actief inzetten voor het verenigingsleven. Onze inwoners en ondernemers waarderen het kwalitatief hoogwaardige woonmilieu in een landelijke omgeving waar de stad nooit ver weg is. In de vorige raadsperiode is vanuit dit gegeven een nieuwe Toekomstvisie ontwikkeld. Daarin zijn de rollen van onze inwoners en ondernemers en van de gemeente gemarkeerd, evenals de verhouding tot de regio.

In contact

We zien en ervaren de kracht van de lokale samenleving. We willen met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties in contact staan aan het beginpunt van onze inzet. Als we nog bezig zijn met beeldvormen over problemen en behoeften. Niet pas als wij er zelf wel uit zijn en het moeten gaan uitleggen en verdedigen. We willen horen van inwoners en ondernemers wat zij zelf al doen, hebben gedaan, nog kunnen en willen gaan doen. We willen met hen samen problemen en oplossingen verkennen en wat de gevolgen voor hen zijn. Bespreken hoe we de zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid kunnen faciliteren. We willen waar nodig stimuleren tot 'omdenken' (een andere manier van denken). Waar gaten vallen of blinde vlekken zitten, spannen we ons in om met inwoners en ondernemers de zaak alsnog in beweging te krijgen. De gemeente stelt zich steeds als partner op. Wij vullen onze rol per onderwerp in rekening houdend met de behoeften en inzet van inwoners en ondernemers, de wettelijke taken en bevoegdheden en de financiële mogelijkheden van de gemeente.

Participatieve bestuursstijl

Meer en vroegere interactie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties is van belang omdat de gemeente vaak niet als eerste aan zet is. We gaan uit van de kracht, initiatiefrijke en vrije inzet van inwoners en ondernemers. Daarom moet de samenleving niet meedoen met het bestuur maar andersom. Het bestuur doet mee met de samenleving. Vanuit vertrouwen in de gemeenschap durven wij los te laten.

De bijpassende participatieve bestuursstijl is nodig en logisch als we kijken naar veel inhoudelijke onderwerpen in dit akkoord. Bij veranderingen in de zorg, waar éérst de eigen en onderling te benutten talenten en mogelijkheden aan de orde zijn. Bij initiatieven rond energievoorziening, nieuwe bedrijvigheid, verduurzaming van glastuinbouw, vrije woningbouw, recreatie en toerisme in het buitengebied, beheer van groengebieden. Bij wijkinitiatieven rond duurzaamheid, leefbaarheid en veiligheid. De kracht van de samenleving is een praktisch uitgangspunt, geen dogma. Oplossingen worden effectiever en efficiënter als inwoners en ondernemers hun ideeën kwijt kunnen en hun capaciteiten er aan geven. Het is logisch om maatschappelijk initiatief te laten opkomen en vervolgens te steunen. En dat de gemeentelijke organisatie snel en adequaat reageert op verzoeken van bewoners en ondernemers. We willen met 'wijkgericht werken' naar 'wijken werken'.

Communicatievere gemeente

Voor de komende periode is nodig dat de gemeente zichtbaar en concreet communicatiever wordt. Werkelijk contact maakt, met tweerichtingsverkeer. Dat zit 'm in de houding maar ook in praktisch gedrag van ambtenaren, bestuurders en raadsleden. Van hen wordt 'omdenken' gevraagd.

Eerder hebben we goede ervaringen opgedaan met het betrekken van de samenleving bij sociale, economische, ruimtelijke en financiële vraagstukken. Het is belangrijk voor de raad om de rol van volksvertegenwoordiger op te kunnen pakken en van daaruit het college kaders mee te kunnen

Omdenken:

Geen energie laten lekken naar formele constructies en discussies over participatie.

Werkelijk contact maken!

geven. Dat vraagt om gerichtere aandacht voor onderwerpen en tijdsbesteding en goede afstemming tussen raad en college. Vooral bij grote onderwerpen maken we afspraken over de aanpak, zoals met een procesbegeleidingsgroep met afgevaardigden van raad en college.

Samenwerking met buurgemeenten

Pijnacker-Nootdorp ligt niet op een eiland. Inwoners, ondernemers en lokale overheden staan in tal van relaties over de gemeentegrenzen heen. Zo ligt Delfgauw tegen Delft aan, net zoals Ypenburg op de grens van Nootdorp en Den Haag ligt. De gemeente gaat meer samenwerken met buurgemeenten om het voorzieningenniveau en de kwaliteit van de dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers op peil te houden. Bovendien draagt samenwerking bij aan kostenbeheersing. Ook doet de gemeente actief mee in de Metropool Den Haag – Rotterdam, de arbeidsmarktregio Zuid Holland Centraal, de zogenaamde H9 voor zorgtaken en andere regionale verbanden. De komende raadsperiode zetten we als zelfstandige gemeente in op constructief partnerschap met Lansingerland en Zoetermeer. En we onderzoeken de haalbaarheid en wenselijkheid van een fusie op langere termijn.



2. Financieel gezond beleid

Pijnacker-Nootdorp is een mooie gemeente met veel potentieel. Maar ook Pijnacker-Nootdorp heeft te maken met de gevolgen van de economische crisis. Er ligt een verantwoordelijkheid om de gemeente financieel gezond te houden en ook dat vraagt de komende periode inzet.

Begrotingsdiscipline

We handhaven een strikte begrotingsdiscipline. Het minimumpeil is een sluitende begroting voor het eerstvolgende jaar waarbij orde op zaken wordt gesteld om dreigende tekorten te voorkomen in volgende jaren. De komende jaren moet bezuinigd worden. Dat zal onvermijdelijk pijn doen. Het is zaak om de lusten en lasten goed te verdelen. In elk geval te waken dat de vangnetfunctie, waarmee we vermijden dat mensen buiten de boot vallen, intact blijft. Dat betekent ook dat eerdere ambities en voorgenomen uitgaven tegen het licht moeten worden gehouden. We moeten opnieuw durven kijken of uitgaven echt nodig zijn en of het niet anders kan. Net als in 2011 doen we dat bij de eerstvolgende bezuinigingsronde in samenspraak met bewoners en organisaties. Daarbij hanteren we als uitgangspunten: “geen ozb-verhoging meer dan inflatiepercentage” en “kostendekkende tarieven”.

Subsidiebeleid is ingekaderd

Het in 2013 vastgestelde subsidiebeleidskader is voor de komende periode het vertrekpunt. In de toepassing van dit beleid is enerzijds belangrijk om vast te houden dat we waarde hechten aan *activiteiten* van verenigingen, kerken, bewonersgroepen enzovoorts. We kunnen geen verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de instandhouding van de betreffende *organisaties*. Anderzijds is ook belangrijk om in de toepassing van het beleid met name de omvangrijke subsidies aan professionele organisaties (in het beleid omschreven als “netwerkorganisaties”) op effectiviteit te beoordelen. We zullen blijven monitoren of gesubsidieerde partijen de omslag maken die met het subsidiebeleidskader werd beoogd. Belangrijk is immers dat met het totale subsidiebudget optimaal rendement voor de samenleving wordt behaald.

Ruimte voor nieuw beleid

Gezien de begrotingskrapte kan alleen sprake zijn van nieuw beleid, voor zover dat extra geld kost, als daar extra bezuinigingen of extra inkomsten uit alternatieve bronnen tegenover staan.

Doelmatig vastgoed

De gemeente ontwikkelt nieuw beleid voor doelmatig eigendom, gebruik en beheer van haar gronden en vastgoed. Dit ter uitwerking van de in 2014 vastgestelde uitgangspunten van het vastgoedbeleid. Het gaat om optimalisatie van het aanbod aan accommodaties in relatie tot de maatschappelijke behoeften en gemeentelijke beleidsdoelen. Ook financiële druk van beheer- en rentelasten als gevolg van grondaankopen en investeringen nopen tot herijking van het integrale accommodatiebeleid.

Budgetplafond sociaal domein

Dat er geen geld beschikbaar is voor nieuw beleid, is ook de reden om voor de gedecentraliseerde taken financiële kaders te stellen. We spreken af voor de uitvoering van deze taken niet meer geld uit te geven dan we ervoor krijgen van de rijksoverheid. De opdracht is om dat zodanig op te lossen, dat inwoners daar concreet niet door in de problemen komen. We moeten daarvoor ‘meer bereiken met minder geld’. Een fonds, gevoed met een deel van de betreffende budgetten, kan in de overgangperiode voor noodgevallen worden ingezet.

Weerstandsvermogen op peil houden

We handhaven de regel dat de gemeente voldoende geld in reserve houdt om financiële tegenvallers te kunnen opvangen. We handhaven een weerstandsrationorm van tenminste 1,0. Bestemmingsreserves tasten we alleen aan als de investeringen waar ze voor zijn bedoeld ook worden geschrapt. We spreken af dat we, als we onder de norm dreigen te zakken, investeringen en/of exploitatie-uitgaven zullen heroverwegen, waarbij we uiteraard blijven kijken naar de gevolgen. Meevallers gaan eerst naar de Algemene Reserve.

Grondexploitaties en houdbare schuldpositie

Omdat we niet in een situatie met ernstige vermogenstekorten willen belanden, is het belangrijk om financiële tegenvallers te voorkomen. Het belangrijkste probleem kan komen door tegenvallende grondexploitaties en doordat we nog meer rentelasten krijgen vanwege aangegane schulden. De opdracht is dan ook om:

- de grondexploitaties met meerdere realistische scenario's te berekenen zodat we zicht op mogelijke tegenvallers houden,
- alle creativiteit aan te wenden om grondopbrengsten te realiseren en
- de omvang van de schulden te beperken, bijvoorbeeld een schuldlimiet.

Met prioriteit moet de schuldpositie in kaart worden gebracht (overigens ook met het oog op intergemeentelijke op samenwerking...) en een criterium voor een houdbare schuldpositie worden ingevoerd.



3. Duurzame oplossingen

Een voor de toekomst cruciaal vraagstuk is de eindigheid van fossiele brandstofvoorraden en daarmee de steeds verder oplopende energieprijzen. Deze ontwikkeling dwingt onze samenleving om uit te wijken naar alternatieve schone bronnen. Inwoners en ondernemers komen steeds meer met initiatieven om minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen. We willen daarin een positieve rol vervullen die niet direct investeringen van de gemeente vraagt, maar wel meer capaciteit en een werkbudget voor facilitering en ondersteuning. Prioriteit voor het begin van de raadsperiode is om een visie te vormen hoe we in Pijnacker-Nootdorp samen niet meer energie verbruiken dan we opwekken (energie neutraal) en welke inzet dat van wie vergt. Er zijn verschillende aangrijpingspunten voor deze inzet.

Duurzame economie

Samen met het bedrijfsleven moeten wij werken aan een economie waarin, groei, versterking van de concurrentiekracht en een toename van de werkgelegenheid gecombineerd wordt met een beter beheer van de ruimte, de natuur en een vermindering van een milieudruk.

Duurzame glastuinbouw en energieneutrale bedrijventerreinen

Zo moet er nog veel gebeuren voor de verduurzaming van de glastuinbouw en het bereiken van energieneutraliteit op de bedrijventerreinen. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij het bedrijfsleven. De gemeente kan dit stimuleren door partijen bij elkaar te brengen.

Energieneutraal wonen

De noodzaak om te werken aan energieneutraliteit geldt niet alleen bedrijven maar ook bewoners. Er is gelukkig steeds meer maatschappelijk initiatief om te komen tot energieneutraal wonen. Vanuit de te ontwikkelen energievisie zal de gemeente dit initiatief aanmoedigen. Bijvoorbeeld door energieprojecten van bewoners op straat- of buurtniveau te stimuleren en faciliteren. Het wijkgericht werken kan hierin een rol vervullen.

Energieneutraliteit en veiligheid in nieuwbouw

In de woningbouw ligt voor de hand om het in één keer goed te doen door optimaal met de energiehuishouding rekening te houden. Daarmee worden toekomstige kosten voor woningverbetering bespaard. Dezelfde benadering geldt ook voor leefbaarheid en veiligheid van woningen en de woonomgeving. Beter direct goed neerzetten en daarmee veiligheidsproblemen voorkomen. Waar mogelijk kiest de gemeente zelf in haar eigen vastgoedbeleid ook voor duurzame oplossingen.

Energie uit de bodem

Met het oog op energiewinning uit de bodem (geothermie) is een visie op de ondergrond nodig zodat de beschikbare warmte optimaal benut wordt en beschikbaar is voor zoveel mogelijk inwoners en ondernemers.

Duurzame mobiliteit

Duurzame oplossingen zijn ook nodig in het verkeer. Dat vereist inzet op schoner vervoer en gedragsverandering. In de samenwerking met de Vervoersautoriteit zetten we in op goede openbaarvervoersvoorzieningen en fietsverbindingen. Dat neemt niet weg dat ook gekeken moet worden naar de basiscapaciteit van het wegennet inclusief parkeerknelpunten. In de Ruimtelijke structuurvisie is opgenomen dat voor de lan-

Omdenken:

Uit de reflex van regelgeving en budgetten.

Met focus, creativiteit, de juiste professionele partners en goed samenspel met inwoners en ondernemers meer mogelijk maken!

gere termijn realisatie van een tweede verbinding tussen Pijnacker en Nootdorp niet moet worden uitgesloten. De komende periode zal nader onderzoek worden gedaan naar de noodzaak en mogelijkheden.

Rol gemeente

Bij de rolopvatting van de gemeente staat de kracht en het initiatief van ondernemers en bewoners voorop, waarbij de gemeente een ondersteunende partner is. Een dilemma is nog of er geld voor moet worden vrijgemaakt en hoe we de instrumenten van regulering en deregulering gebruiken.. Waar de samenleving het niet op eigen kracht op gang weet te krijgen, zal de gemeente vanuit haar partnerrol de regie nemen om ontwikkelingen in beweging te zetten.



4. Krachtige samenleving die zorgzaamheid toont

Pijnacker-Nootdorp is een gemeenschap met inwoners die initiatiefrijk zijn, goed voor zichzelf zorgdragen en veel met elkaar doen. Dit komt tot uiting in een rijk verenigingsleven, vele sportieve en culturele ontmoetingsmogelijkheden en in de diverse kerkgenootschappen. We vinden belangrijk dat iedereen in deze samenleving meedoet. Meedoet in de zin van: niet langs de kant staan in afhankelijkheid, maar zelf een steentje bijdragen, zich inzetten. Initiatief tonen, onderlinge, informele zorg vragen en geven. Dus ook: niet belemmerd zijn in aangaan en onderhouden van contact. Normaal moet zijn dat inwoners zoeken naar wat ze kunnen betekenen voor elkaar. Dit is de grondslag voor de vastgestelde **Visie op het sociaal domein**.

De komende jaren zullen veranderingen in de zorg- en werkvoorzieningen centraal staan. Dat komt doordat de rijksoverheid taken overdraagt aan gemeenten. De gemeenten gaan de zorg voor jeugd, ouderen en chronisch zieken organiseren, evenals werk voor arbeidsgehandicapten. De gedachte is dat de gemeente dat slimmer, goedkoper en beter kan omdat ze dicht bij haar inwoners staat. Dit betekent dat onze krachtige samenleving nog grotere zorgzaamheid zal moeten ontwikkelen. We denken dat dit streven ook in Pijnacker-Nootdorp 'omdenken' vergt. Want het was voorheen gebruikelijk om met een hulpvraag direct naar een instantie te gaan. Zorg die de gemeente organiseert willen we zo goed mogelijk aansluiten op de informele zorgzaamheid tussen inwoners onderling. Ook willen we optimaal benutten wat maatschappelijke organisaties en ondernemers daarbij kunnen betekenen. De gemeente zal de komende jaren waakzaam blijven dat niemand buiten de boot valt als het op eigen kracht onverhoopt niet lukt. Er moet een helder en deugdelijk vangnet blijven, dat niet misbruikt wordt.

Belangrijke opgaven, met de vastgestelde Visie op het sociaal domein als kader, zijn dus:

Informele zorg voorop

Omdenken:

Van ondersteunen met hulp naar ondersteunen door luisteren en meedenken

De gemeente kan de omslag bevorderen door, ook als er 'officiële zorg' moet worden ingezet, serieus te nemen wat inwoners zelf en onderling kunnen doen. De gemeente zal meer dan voorheen zo met inwoners omgaan dat zij zich gehoord voelen. Hierbij past dat mantelzorgers zich nog meer gesteund weten, bijvoorbeeld met mogelijkheden tot respijtzorg. Dat bewoners en mantelzorgers flexibel met voorzieningen kunnen omgaan is ook belangrijk. Dat 'omdenken' geldt dus ook de gemeente zelf: aanpassen van eigen werkprocessen, creativiteit en maatwerk bij het toewijzen van hulp.

Wijken die werken

De gemeente kan de omslag bevorderen door in het wijkwerken een verdiepingsslag te maken naar het sociale functioneren van de wijk. Hoe krachtiger de scholen, verenigingen, kerken en (brede) welzijnsorganisaties samenwerken in de wijken, hoe eerder en beter mensen met problemen in hun wijk of buurt bij elkaar terecht kunnen. In iedere wijk is wel een basis van bewoners-initiatief te vinden waarop kan worden voortgebouwd.

Omdenken:

Van "wijkgericht werken" naar "de wijk werkt"!

Omdenken:

Van producten- en diensten-aanbod naar makelaar

Flexibel dienstverleners

Het is niet aan de gemeente om te vertellen hoe zaken worden opgelost, maar om aan bewoners en organisaties te vragen wat zij van elkaar nodig hebben en elkaar kunnen bieden om zaken op te lossen. De gemeente zal vooral dienstbaar en flexibel zijn in ondersteuning aan dat samenspel.

Keuzevrijheid en een integrale gezinsbenadering zijn daarbij uitgangspunt. We onderzoeken de mogelijkheid een zorgombudsman aan te stellen die de kwaliteit van de dienstverlening bewaakt.

Professionals in positie

Belangrijk is hoe de gemeente omgaat met 'de instanties', de professionele organisaties. Vooral laagdrempelige 'instanties' waar onze inwoners zo binnen kunnen lopen zijn de komende jaren belangrijk. Vaak in de basis van de woonkern, zoals huisarts en basisschool, maar ook het centrum voor jeugd en gezin en de brede welzijnsorganisaties. Ze hebben allemaal een belangrijke rol in het werken van de wijken. Als we met professionele organisaties overeenkomsten aangaan (subsidie-afspraken, bestuurlijke aanbestedingen etc.), letten we op aansluiting met informele zorg en kwaliteit/prijsverhouding. Ook wegen we mogelijkheden voor 'social return' (werkgelegenheid, werk/zorgcombinaties) en redelijkheid van beloning mee (waarbij de Balkenendenorm als maximum uitgangspunt is).

Bestendige sociale woonomgeving

Omdat we steeds meer uit willen gaan van de sociale woonomgeving, is ook belangrijk dat inwoners in die omgeving kunnen blijven en niet voor ondersteuning hoeven te verhuizen. De gemeente kan daar de ruimtelijke regelgeving en planning op afstemmen.

Werkgevers geven werk

Het hebben van een baan is veelal een belangrijke voorwaarde voor de zelfredzaamheid van mensen. Het creëren van werk en mensen aan het werk krijgen is belangrijk voor het functioneren van de krachtige samenleving. Het bedrijfsleven heeft hierin de hoofdrol. Van degenen die voorzieningen ontvangen vraagt de gemeente een zinvolle tegenprestatie.



5. Gunstig klimaat voor betrokken en innovatieve ondernemers

Voor de kracht van de gemeenschap, maar ook voor de leefbaarheid van ons grondgebied is bedrijvigheid essentieel. We kennen Pijnacker-Nootdorp met zijn kernen Delfgauw, Nootdorp en Pijnacker en het buurtschap Oude Leede als een prettige en groene woonomgeving midden tussen omliggende grote steden. De glastuinbouw zorgt voor een kwart van onze economische bedrijvigheid. Belangrijke groeisectoren zijn de zakelijke dienstverlening en de groot- en detailhandel. Ook zijn nog voldoende bedrijventerreinen in ontwikkeling. Al met al veel potentieel dat vestiging in onze gemeente voor ondernemers aantrekkelijk maakt. Van dat potentieel zullen we het de komende jaren moeten hebben om het bedrijfsleven als sterke maatschappelijke partner te ontplooiën. Een goed economisch vestigingsklimaat blijft dan ook een hoofdambitie. Daarmee borduren we voort op de vastgestelde **Economische visie**, waarbij we nog meer de aandacht gaan richten op het partnerschap tussen gemeente en bedrijven om maatschappelijke uitdagingen aan te gaan. Ook hier is 'omdenken' geboden: ondernemerschap en ondernemers hebben een functie voor de samenleving, en de gemeente is er voor de ondernemer die daar invulling aan geeft. We leggen de volgende accenten:

Innovatieve ondernemers

In Pijnacker-Nootdorp zijn veel innovatieve ondernemingen, vooral in de glastuinbouwsector, als het gaat om transitie naar nieuwe vormen van duurzame energie alsook onderzoeks- veredelingsbedrijven. De gemeente geeft deze bedrijven de ruimte voor deze innovatiekracht: nodigt uit, faciliteert en neemt waar mogelijk bemerrende regelgeving weg.

Ondersteunen werkgevers

Werkgelegenheid komt vooral van bedrijven. Het is daarom belangrijk dat ondernemers de ruimte krijgen om te ondernemen én dat de gemeente hen als partner benadert en aanspreekt op arbeidsmogelijkheden. De gemeente kan op maat ondersteuning geven aan werkgevers om werkervaring en/of werk te bieden aan mensen die deze extra hulp nodig hebben vanwege een arbeidshandicap. De gemeente dient ook zelf als werkgever het goede voorbeeld te geven.

Vakschool is welkom

Wij nodigen het bedrijfsleven en onderwijs actief uit om te komen met initiatieven voor bijvoorbeeld met een glastuinbouwgerelateerde beroepsopleiding of een vakschool waarmee de arbeidskansen worden vergroot. Wij zullen die initiatieven ondersteunen.

Leegstand in de centra

Een zorgpunt is leegstand in de centra. Dat heeft een vervelende uitstraling en versterkt ook verrommeling en onveiligheidsgevoelens. De gemeente laat zich in dergelijke situaties zien als partner, meedenkend hoe bemerkingen in regelgeving kunnen worden weggenomen. We gaan samen met de ondernemers kijken wat nodig is voor de aansluiting van het aanbod van detailhandel op de commerciële marktontwikkeling en de behoeften van inwoners.

Ruimte voor kleinbedrijf

Een tweede punt zijn kleinschalige bedrijfsinitiatieven. We zien graag dat het aanbod van kleinschalige dienstverleners divers blijft. We moeten meer mogelijkheden bieden voor mensen die in onze gemeente een bedrijfje willen runnen (niet beperkt focussen op bedrijventerreinen). Dat kan als volgt:

Omdenken:

*Van beperkingen
opleggen
naar ruimte voor
onbekend initiatief*

- De bestemmingsplannen moeten flexibeler worden zodat er meer kleinschalige bedrijvigheid aan huis en in de buurt kan plaatsvinden. Inwoners en ondernemers kunnen uitstekend zelf met ideeën komen voor de inpassing van bedrijvigheid in hun omgeving. Dat moet de gemeente vooral stimuleren door het niet zelf in te vullen maar er naar te vragen!
- Ook op andere manieren kan de gemeente nog barrières wegnemen, onder meer door radicaler regels af te schaffen en procedures te versimpelen.
- In de omgeving van de RandstadRailhaltes is ruimte om voorzieningen voor kleine zelfstandigen te maken en we moeten op zoek naar partners die dat willen gaan regelen.

Groeisector recreatie en toerisme

Verder zien we, met het groene buitengebied als troef, mogelijkheden voor recreatie en toerisme. Ook dat zal de werkgelegenheid en leefbaarheid ten goede komen. Boerenbedrijven kunnen hier als waardevolle partners in het buitengebied een belangrijke rol in vervullen. In het buitengebied maken we met uitnodigingsplanologie meer initiatieven mogelijk die het karakter van het buitengebied versterken. De gemeente zal dat actief gaan uitdragen zodat initiatiefnemers zich aandienen.



6. Veilig en natuurvriendelijk ruimtegebruik

Pijnacker-Nootdorp heeft de troef van een aantal prettige en groene woonkernen die worden omgeven door bedrijventerreinen en een prachtig groen, ruim buitengebied. Dat ligt als een buffer tussen de kernen en de omliggende steden. De vastgestelde **Ruimtelijke structuurvisie** stelt de kaders waarbinnen het ruimtegebruik de komende jaren zal plaatsvinden en zich verder kan ontwikkelen. Ook hier is het ‘omdenken’ aan de orde. De ruimte wordt gebruikt door inwoners, ondernemers en bezoekers. Het zijn de behoeften en initiatieven van ruimtegebruikers waar de gemeente zich als partner toe moet verhouden. In de Ruimtelijke structuurvisie liggen de kwalitatieve kaders vast én is een eerste aanzet gegeven voor deze zogenaamde ‘uitnodigingsplanologie’.

Bij elkaar wonende generaties

We willen het zo gemakkelijk mogelijk maken voor ouders en kinderen om bij elkaar in de buurt te wonen. Dat vraagt ruimhartige ruimtelijke voorschriften en toepassing daarvan. Ook kunnen de mogelijkheden voor ouders en kinderen wellicht worden vergroot door te proberen over woonruimteverdeling andere regionale afspraken te maken. De gemeente kan dat niet autonoom regelen. Het gaat vooral om sociale huur- en goedkope koopwoningen. Woningbouw is primair een taak van corporaties en particuliere initiatiefnemers. De gemeente is daarbij een partner die meedenkt en in de regelgeving en dienstverlening er aan meewerkt dat er voldoende levensloopbestendige woningen, zorgwoningen en starterswoningen zijn.

Burgers werken aan veiligheid en leefbaarheid

We verwachten van onze bewoners dat ze meewerken aan de leefbaarheid en veiligheid. We ondersteunen wijktoezicht en burgernet en meer initiatief van bewoners in de leefbaarheidsplannen. Het Keurmerk Veilig Wonen heeft daarbij een stimulerende, preventieve functie. Deze verdieping van het wijkwerken moet worden doorgezet. Want ook hier geldt het uitgangspunt dat de gemeente serieus neemt wat inwoners zelf en onderling kunnen doen. Dat de gemeente meer dan voorheen zo met inwoners moet omgaan dat zij zich gehoord weten, ook als het gaat om het levendig houden van hun woonomgeving.

Omdenken:

Van gemeentelijke leefbaarheids- en veiligheidsplannen naar zelf en onderling aan de slag met je leefomgeving

Zichtbaar toezicht

Er is ook zichtbaar ‘officieel’ toezicht nodig (naast cameratoezicht dat op bepaalde plekken behulpzaam kan zijn). Daarom vinden we dat er voldoende capaciteit en goede prioriteitsstelling van bijzondere opsporingsambtenaren en politieagenten moet zijn wanneer preventieve maatregelen onvoldoende resultaat geven. Om hierin te voorzien zien we kansen in projecten in relatie tot de Participatiewet en in intensievere samenwerking met andere gemeenten.

Gezonde woonomgeving

De zorg voor een schone lucht, water en bodem en in verband daarmee groen in de wijken blijft aandacht vragen. Groen in de wijken, met verbindingen naar het buitengebied werkt tegen fijnstof en is bevorderlijk voor sport en beweging en biodiversiteit. Dat alles komt de gezondheid en vitaliteit van inwoners nu en straks ten goede. Heel concreet willen we kijken naar extra mogelijkheden met maaibeeld en technisch groen op bedrijventerreinen. Ook streven we naar ecologisch doordachte inrichting en beheer van het buitengebied. Wellicht kunnen we braakliggende gronden tijdelijk groen invullen.

Ruimte voor recreatie en toerisme

Recreatief en toeristisch ruimtegebruik, waarbij bewoners en bezoekers genieten van ons groene buitengebied als park in de metropool, is zeer welkom. Uiteraard binnen de kaders van de vastgestelde Ruimtelijke structuurvisie zodat recreatie en toerisme in evenwicht blijven met natuur, milieu en landschapswaarden.

Dierenwelzijn

Hoe mensen met dieren omgaan kan als graadmeter worden beschouwd voor de kwaliteit van de samenleving. Er is een maatschappelijke trend waarneembaar waarin de onderliggende waarden schuiven. Daarom willen we de komende periode uitzoeken hoe het staat met het welzijn van dieren binnen onze gemeente en een visie op dierenwelzijn presenteren inclusief voorstellen ter verbetering.



7. Betrouwbaar bestuur

Dit hoofdlijnenakkoord is tot stand gekomen in samenwerking tussen alle raadsfracties. Een bijzondere prestatie, die een unieke situatie voor de komende raadsperiode oplevert. Alle volksvertegenwoordigers doen voluit mee en dat beoogden we deze aanpak. Er is geen oppositie versus een coalitie. Vanuit dit akkoord gaan we onderling in de raad en met het college invulling geven aan betrouwbaar bestuur van Pijnacker-Nootdorp. Het akkoord verwoordt waar we ons als gemeente de komende vier jaar mee bezig gaan houden. En wat we daarbij vragen van het college dat zich vooral met de hoe-vraag zal bezighouden.

Stijl van samenwerking

Het raadsbreed gedragen akkoord is een opmaat voor een andere en vernieuwende bestuursstijl. Een stijl die wordt gekenmerkt door een open houding, een communicatieve opstelling en raadsdebat vanuit inhoudelijke overtuigingskracht. Met een college dat in diezelfde stijl met voorstellen meerderheidssteun zoekt in de raad. We maken enkele afspraken om de onderlinge verwachtingen af te stemmen en de voorspelbaarheid van het politieke proces te vergroten. We zullen samen een leerproces doormaken, maar gemeentepolitiek schept verantwoordelijkheden. Openheid, transparantie, aanspreekbaarheid en dienend leiderschap zijn belangrijk voor onze betrouwbaarheid naar inwoners en het leerproces in de samenwerking.

Hoofdlijnenakkoord vasthouden

Het hoofdlijnenakkoord is in goede, brede samenwerking tot stand gekomen. Dit akkoord koesteren we als basis voor vertrouwen in de samenwerking in de raad. Gezamenlijk staan we voor het hele akkoord, niet alleen voor elementen die dicht bij onszelf liggen. Vanuit het akkoord gunnen we elkaar gelegenheid om mee te doen. Het hoofdlijnenakkoord laat ruimte voor verschillen in opvatting over de uitwerking. Het kan verleidelijk zijn om op detailniveau dergelijke verschillen in de raad te willen oplossen. Dat moet een uitzondering worden. Belangrijk is dat de raad zich op de hoofdlijnen richt en het college ruimte laat in de uitwerking. De raad is er voor de hoofdlijnen, het college voert uit en ambtenaren ondersteunen. Omdat de praktijk op dit punt weerbarstig kan zijn, spreken we af dat we elkaar in de raad regelmatig hierop zullen aanspreken en de gang van zaken zullen bespreken.

Raad in dialoog en inhoudelijk debat

We gaan optimaal gebruik maken van de werkwijze van de raad waarin onderscheid gemaakt wordt naar de zwaarte van onderwerpen. Bij aansprekende onderwerpen nemen we ruim tijd voor dialoog met inwoners en ondernemers. We hebben daar al goede ervaringen mee opgedaan en willen er nog beter in worden. Dat vraagt *selectieve inzet van dialoogvormen*: beter bij een beperkt aantal onderwerpen goed doen dan bij alles matig. Het gaat er ons om dat we goed luisteren en goed geïnformeerd tot standpunten en besluit komen.

Bij de beoogde stijl van samenwerking staat *overtuigingskracht in het inhoudelijk debat* voorop. Maar het is niet ons doel om lang te debatteren met vage uitkomsten. We werken steeds toe naar heldere meerderheidsbesluiten met een breed draagvlak. De helderheid van besluitvorming is nog een verbeterpunt en dat vraagt ook een verbeteringslag in de voorbereidingsfase waarin voorstellen worden geformuleerd.

In het raadsdebat zijn *suggesties en initiatieven vanuit alle fracties* even welkom. Door inbreng te geven kunnen fracties kleur geven aan de besluitvorming. Daar gaan we dus open en ontspannen mee om, we gunnen elkaar ruimte. Ook voor het stellen van vragen die voortkomen uit een informatieachterstand. Wel verwachten we van alle partijen die het hoofdlijnenakkoord steunen dat zij voor hun inbreng dit akkoord als kader respecteren. Om die reden spreken we af elkaar niet in raadsvergaderingen te overvallen met moties en amendemen-

ten. Dat is niet functioneel voor samenwerking en adequate besluitvorming. Zoals het college de dialoog zoekt met de raad geldt dat ook voor de raad zelf.

Eigenstandig college dat dienend leiderschap toont

Het college werkt niet alleen formeel maar ook in politieke zin voor de raad als geheel, niet voor een coalitie. Samen spannen zij zich in voor de gemeenschap. Het college werkt vanuit het hoofdlijnenakkoord. Daarom is belangrijk dat onze bestuurders daaraan commitment geven. Het op te stellen collegeprogramma is een middel voor het college om zich aan het hoofdlijnenakkoord te verbinden. De wethouders zijn niet gebonden aan hun partijstandpunten maar aan het akkoord. Het college heeft vervolgens een eigenstandige positie ten opzichte van de raad. Door een dienstbare en sensitieve opstelling kan het college de raad in staat stellen om goed te functioneren. Raadsleden spreken elkaar aan en collegeleden doen dat ook onderling. Omdat het hoofdlijnenakkoord binnen de raad ruimte laat voor opvattingsverschillen over de uitwerking, is het goed als het college voorstellen vroegtijdig naar de raad brengt. Daarbij vragen we van het college het politieke proces te faciliteren met goede probleemanalyses en schetsen van mogelijke oplossingsrichtingen.

Gelijke informatiepositie

Een belangrijk uitgangspunt is dat de informatiepositie van alle partijen in principe gelijk hoort te zijn. Dat vraagt naast de reguliere aanbiedings- en informatienota's soms mondeling contact en toelichting buiten vergadering. We spreken af om voor iedere partij een vast contactpersoon in het college aan te wijzen. De raad verwacht van de wethouders hiertoe bereid en in staat te zijn. Het contact kan op initiatief van fracties plaatsvinden en behoeft geen nadere organisatie. Daarnaast kunnen fracties de mogelijkheid van ambtelijke toelichting gebruiken om informatieachterstanden weg te nemen.

Gaat goed, tenzij...

De politieke geschiedenis leert dat spanningen kunnen ontstaan die een wissel trekken op de samenwerking en de bestuurbaarheid van de gemeente. De basisafpraak is dat fracties zich aan het hoofdlijnenakkoord houden. Daar hoort bij dat we van inhoudelijke verschillen geen vertrouwenskwesaties maken. Problemen kunnen ontstaan rond het functioneren van een wethouder, bij integriteitsvragen of het niet goed informeren van de raad. Of doordat fracties een wethouder onheus bejegenen. De fracties zijn met elkaar verantwoordelijk om er dan uit te komen: niet gelijk met moties en amendementen komen, maar een time-out nemen en rustig rond de tafel gaan (in elk geval met de fracties die het akkoord tekenden). Als de-escalatieprocedure spreken we dat raadsleden en wethouders in dergelijke situaties eerst in gesprek gaan met de burgemeester en de vicevoorzitter van de raad. Zij fungeren als procesbegeleiders voor de stijlverandering in het functioneren van het bestuur.

Leerproces

Nu we aan de start van de raadsperiode 2014-2018 staan is het voor ons allen nieuw. Ieder neemt eigen gewoontes en ervaringen mee. We gaan bezig met verdere verdieping van de werkwijze van de raad waar de vorige raad al belangrijk voorwerk in heeft gedaan. Dat is een leerproces voor zowel raad, college als ambtelijke organisatie en zal dus niet vanzelf gaan. In de kern gaat het om vertrouwen en respect voor ieders positie in het geheel. Dat vraagt dat we met regelmaat de peilstok hanteren. We zien hier een mooie rol voor de nieuwe burgemeester om het proces aan te jagen. Het proces vraagt immers doorlopend aandacht. Niet alleen formele vergaderordes maar ook informele vormen. Om hiervan een gezamenlijk succes te maken gunnen wij de raad én het college een vorm van coaching. Als het vertrouwen en respect in de praktijk soms wordt getart (of men dat zo beleeft), moeten we maar weer teruggaan naar het beginpunt van dit akkoord en elkaar daar opzoeken. Opnieuw balans vinden. Dan leren we. En daar heeft Pijnacker-Nootdorp wat aan.